

REGERINGSRÄTTEN

RÄTTSFALL

Arrendators kostnader: tillämpning av kontantprincipen.

Besvär av lantbrukaren B. angående inkomsttaxering år 1956. — På en av B. arrenderad jordbruksfastighet hade uppförts en ny ladugård. Kostnaderna hade fördelats så att jordägaren bestritt samtliga materialkostnader och B. arbetskostnaderna, vilka betalats med 11.356 kr år 1955. B. skulle inte få någon ersättning av jordägaren för sin andel av kostnaden vid arrendeperiodens slut. — B., som deklarerade sin inkomst av den arrenderade fastigheten enligt kontantprincipen, yrkade att sistnämnda kostnad skulle få avdragas med 1/5-del årligen under återstående arrendetid och tillgodoförde sig i enlighet därmed avdrag med 2.271 kr vid 1956 års taxering. — PN godkände emellertid inte någon fördelning av kostnaden utan medgav avdrag för hela kostnaden vid förevarande taxering. (RR:s utslag den 1/11 1960.)

Anm.: Jämför däremot t. ex. RÅ 1950 ref. 40 (Skattenytt 1951 s. 44), 1951 not. 359 (Skattenytt 1951 s. 356), 1955 not. 87 och 1956 ref. 29, i vilka fall av- och tillträdesersättningar vid arrendeöverlåtelser fått fördelas på återstående arrendetid trots eljest tillämpad kontantprincip. Här var det inte fråga om ersättning av sådant slag, utan om sedvanliga jordbrukskostnader.

Skadeersättning vid skogsbrand.

Besvär av TI angående hemmansägaren L:s inkomsttaxering år 1954. — L., som erhållit ersättning för skada genom skogsbrand å hans jordbruksfastighet med 1.800 kr, beskattades av PN för ersättningen. — Hos KR yrkade L. att icke bli beskattad för nämnda belopp. KR undantog 1.000 kr av ersättningen från beskattning, enär i målet vore utrett att ersättningen i huvudsak avsett ungskog, vilken ännu ej haft rotvärde, samt det på grund därav finge antagas att ersättningen till belopp av åtminstone 1.000 kr icke utgjort skattepliktig inkomst. — Hos RR åberopade L. bl. a. ett av försäkringsbolaget utfärdat intyg, som utvisade efter vilka grunder ersättningen beräknats (för det 20-åriga, för det 30-åriga samt för det övriga beståndet). RR fastställde PN:s beskattningsåtgärder, enär av utredningen i målet framginge, att den av L. uppburna skadeersättningen jämlikt punkt 7 av anvisningarna till 21 § KL samt 3 § förordningen om statlig inkomstskatt i sin helhet utgjort för L. skattepliktig intäkt av jordbruksfastighet. (RR:s utslag den 27/9 1960.)

Anm.: Jämför t. ex. RÅ 1957 not. 381 (Skattenytt 1957 s. 189.)

Rörelse eller ej?

Besvär av skeppsmäklaren K. angående inkomsttaxering år 1954. — K. yrkade avdrag med 137.442 kr för underskott å rörelse, avseende förlust vid tillverkning av en gasturbin. K. anförde bl. a., att han år 1951 med en ingenjör R. träffat avtal, enligt vilket K. under vissa förutsättningar erhöll tillverkningsrätten och försäljningen av en av R. uppfunnen patenterad gasturbin. K. hade förbundit sig att tillverka en mindre prototyp av en gasturbin enligt R:s ritningar för att kunna bevisa riktigheten av R:s beräkningar. Hade turbinen uppfyllt förväntningarna, hade den kunnat bli en utomordentligt lönande affär. Emellertid hade proven misslyckats, varefter arbetet avbrutits och saken icke återupptagits. Sedan experimenten misslyckats, hade prototypen av gasturbinen intet som helst värde, utan de under 1953 nedlagda kostnaderna måste anses helt bortkastade. — Avdrag medgavs icke av TN, PN och KR. — RR länade besvären utan bifall och yttrade: Av utredningen framgår att ifrågavarande underskott avser kostnader, som K. haft för att utröna om förutsättning funnes för tillverkning av viss vara. Då emellertid den avsedda tillverkningen icke kommit till stånd, kan K. icke anses hava bedrivit rörelse, vari kostnaderna utgjort avdragsgill utgift. (RR:s utslag den 12/10 1960.)

Beskattningsort för hästuppfödning- och travsportrörelse m. m.

Besvär av dödsboet efter direktören A. angående taxering till kommunal inkomstskatt år 1954. — A., vars hemortskommun var Göteborg, bedrev bl. a. stuteri- samt galopp- och travsportrörelse. Hästarna hade under beskattningsåret varit

placerade på skilda kapplöpningsbanor samt på ett stuteri utanför Lidköping, där de varit "inackorderade". (Närmare uppgifter om verksamhetens fördelning på stuteri resp. tävlingsverksamhet lämnades icke i målet.) Något stall i Göteborg hade icke funnits. Administrationen av rörelsen hade emellertid skett från A:s kontor i Göteborg, där A. bedrev agenturrörelse, i vars räkenskaper nu förevarande rörelse ingick. Rörelsen hade lämnat ett underskott å 59.074 kr. A. yrkade avdrag för hela underskottet vid taxeringen till kommunal inkomstskatt i Göteborg. — Mellankommunala PN medgav avdrag med endast 5 % av underskottet, enär för berörda verksamhet annat fast driftställe än huvudkontoret icke funnits i Göteborg. — KR: ej ändring. — RR: ej utredning. (RR:s utslag den 4/10 1960.)

Kommunalt bidrag: skatteplikt.

Besvär av Andelsföreningen Folkets Hus u. p. a. i Landskrona angående inkomsttaxering år 1954. — Föreningen, som förutom uthyrningsverksamhet drev kafé- och anordnade danstillställningar, beskattades för av staden erhållet bidrag å 5.000 kr till sin uthyrningsverksamhet till ideella föreningar. Bidraget hade tilldelats föreningen årligen sedan 1949. Föreningen hade invänt, att beskattningsåtgärden icke kunde anses förenlig med syftet för den år 1952 beslutade ändringen i arvsskatteförordningen, genom vilken folketshusföreningar och liknande som hade till främsta syfte att tillhandahålla allmän samlingslokal, vore befriade från gåvoskatt. (RR:s utslag den 17/11 1960.)

Kooperativ förenings avdrag för utdelning.

Besvär av TI angående Å:s Skogsägarförenings u. p. a. inkomsttaxering år 1953. — Föreningen ansågs berättigad att åtnjuta avdrag, som avses i 29 § 2 mom. KL — d v s för pristillägg, rabatt eller annan sådan utdelning i förhållande till gjorda köp eller försäljningar, utan hinder av att föreningens stadgar, på sätt i lagen om ekonomiska föreningar är medgivet, innehöll inskränkning i avgående medlems rätt att utfå inbetalda insatser. (RR:s utslag den 4/10 1960.)

Inkomst som försäljningsombud: förvärvskälla.

Besvär av ingenjören N. angående inkomsttaxering år 1955. — N. var anställd som försäljningsombud inom visst distrikt för AB Borohus och HSB:s Riksförbunds egnahemsavdelning och fastighetsservice (AB Borohus dotterföretag till HSB). Genom skriftligt avtal var bestämt bl. a., att ersättning till N. skulle utgå allenast i form av provision, vilken jämväl skulle inkludera all ersättning N. själv hade att utgiva till av honom inom hans distrikt anställda lokalombud samt att N. i förhållande till bolaget och HSB var att betrakta såsom egen företagare och icke som arbetstagarer. N. hade icke särskild kontors- eller försäljningslokal. — N. deklarerade inkomsten av försäljningsverksamheten såsom inkomst av rörelse och tillgodoförde sig s. k. hustruavdrag med 300 kr. — PN och KR ansåg inkomsten hänförlig till inkomst av tjänst och vägrade följaktligen sistnämnda avdrag. — RR: ej ändring, enär försäljningsverksamheten med hänsyn till vad i målet upplysts om formerna för verksamheten och N:s

ställning i förhållande till de två inbördes närstående företag, vilkas produkter han sålde, icke kunde anses ha sådan karaktär, att ifrågavarande provisionsinkomster i beskattningshänseende vore hänförliga till inkomst av rörelse. (RR:s utslag den 22/11 1960.)

Icke bokförd omkostnad.

Besvär av TI angående direktören N. åsatt eftertaxering för år 1954. — PN vägrade ett av N. yrkat avdrag för ett i räkenskaperna för beskattningsåret icke bokfört belopp av 5.278 kr, avseende vid årets utgång intjänade semesterlöner för i N:s rörelse anställda personer. — KR medgav avdraget men RR fastställde PN:s beskattningsåtgärder, enär N. bokfört beloppet i fråga först i sina räkenskaper för det beskattningsår, N:s inkomsttaxering 1955 avsåg, samt även erhållit avdrag därför vid taxeringen. (RR:s utslag den 26/10 1960.)

Ersättning såsom Barnens Dags-ledare.

Besvär av advokaten H. angående inkomsttaxering år 1956. — Av H. i egenkap av Barnens Dags-ledare från N:s Barnens Dagsförening uppburet belopp av 2.000 kr, ansågs ha utgjort för H. skattepliktig intäkt, men det antogs tillika att avdragsgilla kostnader för uppdragets fullgörande icke understigit nämnda belopp. (RR:s utslag den 13/10 1960.)

Gratifikation eller dylikt.

Besvär av dödsboet efter f. ombudsmannen U. angående inkomsttaxering år 1955. — U., vilken avgått från ett med 3.500 kr. om året avlönat uppdrag såsom sekreterare i en välgörenhetsstiftelse, blev beskattad såsom inkomst av tjänst

för ett i samband med avgången upp-
buret belopp av 2.000 kr, trots invänd-
ning att beloppet utgjorde en hedersgåva,
som han erhållit i stället för en orden
eller medalj, som han av principiella skäl
avböjt att mottaga. (RR:s utslag den
15/11 1960.)

Av arbetsgivaren betalda kursavgifter: skattepliktig intäkt?

Besvär av jur. kand. W. angående in-
komsttaxering år 1955. — W. var an-
ställd på advokatbyrå. Den övervägande
delen av hans arbetsuppgifter bestod i att
handlägga skatteärenden. På anmodan av
sin arbetsgivare genomgick W. under be-
skattningsåret två skattekurser. Kursav-
gifterna, tillhoppa 785 kr, betalades av ar-
betsgivaren. Den större av kurserna på-
gick mellan kl 9—15 varje vardag under
två treveckorsperioder. Trots att W. me-
dan kurserna pågick endast i begränsad
omfattning kunde sköta sitt arbete på
advokatbyrån, uppbar han därifrån full
lön. — PN upptog kursavgifterna såsom
för W. skattepliktig intäkt av lön (och
medgav ej avdrag för kursdeltagandet)
— KR: ej ändring. — RR biföll W:s yr-
kande att icke beskattas för ifrågavarande
belopp samt yttrade: Enligt vad av
handlingarna framgår har W. genomgått
ifrågavarande kurser på uppdrag av sin
arbetsgivare och, med bibehållande av si-
na löneförmåner hos denne, under den tid
då han eljest skolat utföra arbete åt ar-
betsgivaren. Vad sålunda och i övrigt i
målet förekommit giver vid handen, att
W. bevistat kurserna i och för sin tjäns-
teanställning. Den omständigheten att ar-
betsgivaren betalat kursavgifterna kan
fördenskull icke föranleda, att W. däri-
genom skall anses hava åtnjutit skatte-

pliktig förmån i tjänsten. (RR:s utslag
den 4/10 1960.)

Bilförmån.

Besvär av ingenjören R. angående in-
komsttaxering år 1955 i Stockholm. —
R., som var verkställande direktör (men
ej aktieägare) i ett bolag vilket drev rö-
relse i Sundbyberg, beskattades av PN
för förmånen att för privat bruk få dis-
ponera en bolaget tillhörig personbil av
märket Oldsmobil med anskaffningsvär-
de av ca 20.000 kr. Förmånen uppskatta-
des till 3.000 kr. Hela körsträckan under
1954 uppgick till ca 2100 mil och bolagets
totala driftskostnader för bilen till 5.010
kr. R. beräknade den privata användning-
en av bilen till ca 10 % eller 200 mil. Han
uppgav att bilen använts för resor till och
från hans sommarställe, dit avståndet var
38 km, i övrigt så gott som uteslutande
för tjänsteresor — av honom och andra
tjänstemän i bolaget — samt för körning
av bolagets kunder och gäster. Under icke
tjänstetid förvarades bilen i ett i bosta-
dens närhet beläget garage, vilket hölls
öppet endast vardagar kl 8—18 (lörda-
gar kl 8—14). Under de tider garaget
var stängt, kunde bilen inte tagas ut utan
förhandsanmälan. — KR och RR: ej
ändring. (RR:s utslag den 29/9 1960.)

*Anm.: Jämför RÅ 1958 not. 2 (Skat-
tenytt 1958 s. 169).*

Deputerad i riksbanken med hemort utom Stockholm, fördyrade levnads- kostnader.

Besvär av dödsboet efter riksdags-
mannen H. angående inkomsttaxering år
1955. — H., vilken utom uppdrag som
riksdagsman var deputerad i riksbanken
sedan 1945, bebodde en femrumsvåning
i V., varjämte H. hade en enrumslägen-

het i Stockholm för övernattnig, när tiden icke medgav resa till V. — H. deklarerade i V. och yrkade avdrag för fördyrade levnadskostnader för fullgörande av deputeraduppdraget under tid då riksdagen icke var samlad med 2.794 kr. (Deputerad utses för ett år i taget och kan omväljas.) — RR medgav det yrkade avdraget med följande motivering: H. får väl anses hava under beskattningsåret varit bosatt i V. men får på grund av uppdraget såsom deputerad i riksbanken anses hava haft Stockholm såsom verksamhetsort. Med hänsyn till arten av sistnämnda uppdrag kan skäligen icke ifrågasättas, att H. skulle hava avflyttat till Stockholm. H. får därför anses hava varit berättigad att erhålla avdrag för de fördyrade levnadskostnader, som varit föranledda av hans vistelse i Stockholm för uppdragets utförande under tid, då riksdagen icke varit samlad. Skäligheten i och för sig av det yrkade beloppet har icke bestritts. (RR:s utslag den 3/11 1960.)

Fördyrade levnadskostnader vid fast anställning å annan ort än hemorten.

Besvär av TI angående sågverksarbetaren E:s inkomsttaxering år 1958. — E. ägde sedan 1926 en jordbruksfastighet om 9,6 har i N. kommun med taxeringsvärde av 8.800 kr. Inkomsterna från fastigheten var relativt små. Sedan 1953 arbetade E. å fabrik i H., omkring fyra mil från N., där familjen bodde. E., vilken under veckans arbetsdagar bodde i H. och endast reste hem över veckosluten, yrkade avdrag för fördyrade levnadskostnader under 290 dagar efter 3 kr 80 öre för dag. PN medgav avdraget och detta fastställdes av KR, som ansåg att det

icke skäligen kunde ifrågasättas att E. skolat avflytta till H. — RR biföll däremot TI:s talan och anförde: Med hänsyn särskilt till vad i målet blivit upplyst därom, att E:s arbetsanställning i H. varit av stadigvarande natur och att det av honom i N. bedrivna jordbruket varit av ringa omfattning, har det skäligen kunnat ifrågasättas att E. avflyttat från N. till H. (En ledamot: ej ändring.) (RR:s utslag den 1/11 1960.)

Fördyrade levnadskostnader.

Besvär av kontoristen J. angående inkomsttaxering år 1954. — J., som bodde i Madesjö kommun, där hans hustru var lärarinna, arbetade i Kalmar. J. reste hemifrån omkring kl. 7.00 och återkom omkring kl. 19.00. J., som åt lunch i Kalmar, yrkade avdrag för fördyrade levnadskostnader med 500 kr. Han framhöll, att det var betydligt dyrare att äta i Kalmar än i Madesjö och att den omständigheten att han endast hade råd att äta ett mål utom hemmet under 12 timmars bortovaro inte borde betaga honom rätt till avdrag. — PN och KR vägrade avdraget. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 1/11 1960.)

Anm.: Jämför Skattenytt 1958 s. 227 (RÅ 1958 not. 134.) med anm.

Fördyrade levnadskostnader under resor.

Besvär av montören G. angående inkomsttaxering år 1952. — G., vilken var gift och i anställning såsom resemontör hos AB Separator uppburit, förutom lön å 10.171 kr, traktamentsersättning för 316 dagar med 4.488 kr (14:20 kr för dag), yrkade avdrag för fördyrade levnadskostnader under resor med 5.514 kr (17:45 kr för dag). — PN och KR

medgav avdrag med 3.450 kr, eller upp-
buren traktamentsersättning minskad med
värdet av inbesparad kost i hemmet efter
3 kr för dag. — RR medgav avdrag med
4.488 kr, enär det finge antagas, att G:s
levnadskostnader på grund av resorna
fördyrats med belopp, motsvarande vad
honom av hans arbetsgivare härutinnan
anvisats. (RR:s utslag den 13/10 1960.)

Försäkringspremier: personlig tjänare eller ej?

Besvär av TI angående dödsboet:s ef-
ter Selma T. inkomsttaxering år 1954. —
Med Selma T. som försäkringstagare
tecknades den 1/9 1953 en pensionsför-
säkring mot engångspremie till förmån
för hennes trotjänarinna. Sedan Selma T.
avlidit den 13/9 1953, erlades premien,
31.945 kr, av dödsboet den 15/9 samma
år. Av återopad korrespondens framgick,
att Selma T:s blivande arvingar redan
före hennes död tillstyrkt ett förslag om
inköp av en livränta för att trygga tro-
tjänarinnans åldersförsörjning, eftersom
hennes arbetsgivare, som var närmare 92
år gammal vid sin död, inte sört där-
för. Utgiften för premien, som ej kunnat ord-
nas förrän efter dödsfallet, verkställdes
då omedelbart för att trotjänarinnan så
snart som möjligt skulle komma i åtnju-
tande av underhållet på grund av försäk-
ringen. — PN medgav dödsboet avdrag
för premien. — TI invände, att pensions-
försäkringen avsett hembiträde — se p. 1
av anvisningarna till 46 § KL — och
tecknats före dödsfallet samt att jämlikt
53 § 3 mom. KL de bestämmelser, som
skolat gälla för den avlidna, vore för
dödsåret tillämpliga å dödsboet. — KR:
ej ändring. — RR lämnade TI:s besvär
utan bifall, enär i målet vore upplyst att
premien erlagts under tid då dödsboet var

ägare av försäkringen och vad eljest i
målet förekommit icke utgjorde hinder
för dödsboet att erhålla avdrag för pre-
mien. (RR:s utslag den 19/10 1960.)

*Anm.: Av RR:s utslag framgår att
avgörande för avdragsrätten varit vem
som ägt försäkringen när premien erla-
des. I detta — ganska speciella — fall
var det dödsboet, hos vilket trotjänarin-
nan ju inte varit anställd. Jämför RA
1953 not. 1501 (Skattenytt 1954 s. 98)
samt yttrande av Svenska livförsäkrings-
bolagens skattenämnd nr 180|1951.*

Förtäckt utdelning genom försäljning av aktier till underpris?

Besvär av S:s Kolonialvaru Aktiebo-
lag angående inkomsttaxering år 1952.
— Bolaget, som under beskattningsåret
för ett pris, motsvarande bokförda vär-
det, till innehavaren av aktiemajoriteten
i bolaget sålt vissa börsnoterade aktier,
vilka varit i bolagets ägo under mer än
fem år, ansågs icke ha varit skattskyldigt
för skillnaden mellan kursvärdet å näm-
nda aktier, 8.990 kr, och det bokförda vär-
det å dessa, 3.395 kr. (RR:s utslag den
4/10 1960.)

*Anm.: Bolaget bedrev icke handel med
värdepapper och skulle inte ha beskattats
för ev. vinst, eftersom aktierna innehafts
under mer än fem år. Vid sådant förhål-
lande är det betydelselöst för bolagets
vidkommande att aktierna sålts till un-
derpris.*

Skattskyldighet för s. k. barn- reverser.

Besvär av TI angående civilingenjören
R:s och hans hustrus förmögenhetstaxe-
ring år 1952. — Envar av makarna R.
skänkte genom gåvobrev den 19/12 1947
till ettvar av sina två barn, födda 1933

och 1936, en revers å 25.000 kr, löpande med lägst 2 % årlig ränta. — I gåvobrevet föreskrevs bl. a., att gåvan och dess avkastning skulle förvaltas av banks notariatsavdelning. Av den årliga avkastningen skulle ett belopp motsvarande minst 2 % av gåvokapitalet utbetalas till gåvotagaren. Återstoden av avkastningen skulle, därest gåvogivaren så önskade, kapitaliseras i form av utlåning mot revers eller på annat av gåvogivaren godkänt sätt. Den del av avkastningen, som utbetalades, skulle intill dess gåvotagaren uppnått 30 års ålder för gåvotagarens räkning förvaltas av notariatsavdelningen och av denna disponeras efter överenskommelse med gåvogivaren. Rätten till gåvan eller avkastningen därav finge ej överlåtas eller tagas i mät för gäld. När båda gåvogivarna avlidit, skulle gåvotagaren äga att med full och oinskränkt äganderätt utbekomma gåvan. — PN ansåg mannen R skatteskyldig för barnens sammanlagda förmögenhet, 186.089 kr. — KR fann — enär enligt vad handlingarna i målet utvisade de förordnanden, genom vilka makarna R. bortgivit ovan nämnda reverser å tillhoppa 100.000 kr., innefattande bindande utfästelser om gåva, ty och som förordnandena finge anses ha inneburit inrättande av en sådan familjestiftelse, som avsåges i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt — värdet av nämnda reverser, 100.000 kr, samt den fonderade avkastningen därå, vilken finge antagas utgöra återstoden av barnens uppgivna förmögenhet icke böra bli föremål för förmögenhetsbeskattning hos barnen eller mannen. — RR fastställde PN:s beskattningsåtgärder, enär på grund av vad i målet förekommit mannen R. jämlikt förordningen om statlig förmögenhets-

skatt borde taxeras jämväl för barnens förmögenhet. (RR:s utslag den 10/11 1960.)

Anm.: Jämför RR:s utslag den 10/6 1959 på besvär av TI angående makarna H. (Skattenytt 1960 s. 40) — liknande fall.

Utdömmande av vite.

Besvär av chauffören O. angående befrielse från ådömt vite. — O. blev den 20/5 1959 av TO förelagd att vid vite av 300 kr inom sex dagar efter mottagande av skrivelsen avlämna självdeklaration till ledning vid 1959 års taxering. Då O. icke ställde sig föreläggandet till efter rättelse, anmälde TI detta i en den 11/6 1959 till länsstyrelsen inkommen skrivelse samt hemställde, att länsstyrelsen måtte besluta om uttagande av vitet. O., som den 19/6 1959 erhöll del av TI:s skrivelse, avlämnade en självdeklaration den 22/6 1959. Enligt beslut den 27/7 1959 förordnade länsstyrelsen med stöd av 124 § TF, att hos O. skulle uttagas försuttet vite 300 kr att tillfalla Kronan. — Hos KR yrkade O. att länsstyrelsens beslut måtte upphävas. — KR: ej annan ändring än att vitesbeloppet nedsattes till 100 kr. — RR förklarade (i plenum) TI:s talan icke kunna bifallas, enär upplyst blivit, att O. den 22/6 1959 avlämnat deklarationen och länsstyrelsen därför ej bort utdöma vitet. (Åtta ledamöter: ej ändring.) (RR:s utslag den 18/10 1960.)

Anm.: I en inom finansdepartementets rättsavdelning i nov. 1960 upprättad PM föreslås sådan ändring av 124 § 2 st. TF, att avlämnande av deklaration efter det TI:s yrkande inkommit till länsstyrelsen icke skall hindra vitets uttagande.